288 వ అధ్యాయం

٢٨٨ ـ بَابُ تَحْرِيمِ الرِّيَاءِ

ఇతరులకు చూపించటం కోసం సత్కార్యాలు చేయటం నిషిద్ధం

قَالَ اللهُ تَعَالى: ﴿وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ﴾ [البينة: ٥]. وقَالَ تَعَالى: ﴿لَا تُبْطِلُوا۟ صَدَقَٰتِكُم بِٱلْمَنِّ وَٱلْأَذَىٰ كَٱلَّذِى يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ﴾ [البقرة: ٢٦٤]. وقَالَ تَعَالى: ﴿يُرَآءُونَ ٱلنَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ [النساء: ١٤٢].

దివ్యఖుర్‌ఆన్‌లో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు:

“తాము అల్లాహ్‌కు మాత్రమే దాస్యం చేయాలని, పూర్తి ఏకాగ్రతతో తమ ధర్మాన్ని ఆయన కొరకే ప్రత్యేకించుకోవాలని వారికి ఆదేశించటం జరిగింది.” *(బయ్యినహ్ : 5)*

“కేవలం పరుల మెప్పును పొందటానికే తన ధనం ఖర్చుచేసేవాని మాదిరిగా, అల్లాహ్‌నూ అంతిమ దినాన్నీ విశ్వసించని వాని మాదిరిగా మీరు దెప్పిపొడిచి గ్రహీత మనసును గాయపరచి మీ దానధర్మాలను వృధా చేసుకోకండి.” *(అల్ బఖర: 264)*

“వారు (అంటే కపటులు) నమాజ్ కోసం లేస్తే, బద్ధకంగా, కేవలం ప్రజలకు చూపేందుకే లేస్తారు. అల్లాహ్‌ను చాలా తక్కువగా స్మరిస్తారు.” *(నిసా: 142)*

١٦١٨ ـ وَعَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يقُولُ: «قَالَ اللهُ تَعالى: أَنَا أَغْنى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي، تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ» رواه مسلم.

1618. దేవుడు ఇలా అన్నాడని దైవ ప్రవక్త (సల్లం) చెబుతుండగా తాను విన్నానని హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) తెలియజేశారు: “(ప్రజలు నాకు కట్టబెడుతున్న) భాగస్వాములందరికంటే ఎక్కువగా నేను షిర్క్‌కు అతీతుణ్ణి. కనుక ఎవరైనా ఒక (మంచి) పని చేసి అందులో మరెవరినైనా నాకు భాగ

స్వామిగా నిలబెడితే నేను అతన్ని అతని షిర్క్‌తోపాటు వదిలేస్తాను." (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లింలోని జుహ్‌ద్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

మంచిపనులు కేవలం దైవప్రసన్నత కోసమే ఆచరించబడతాయి. ఒకవేళ ఎవరైనా ప్రాపంచిక ప్రయోజనాల కోసం లేక ప్రజల దృష్టిలో తాము గొప్ప దైవభక్తి పరులమని అనిపించుకోవటం కోసం, పరుల మెప్పు పొందటం కోసం మంచిపనులు చేస్తే వాటి ఉద్దేశ్యాలలో దైవప్రసన్నతతోపాటు పరుల ప్రసన్నతకు కూడా భాగస్వామ్యం కల్పించినట్లవుతుంది. కనుక ఇదీ ఒకరకంగా స్వల్పమైన బహుదైవారాధనే. దేవుడు అలాంటి వారిని వారి షిర్క్‌తోపాటు వదిలేస్తాడంటే వారి సత్కర్మల్ని నిర్వీర్యం చేసి వారి పుణ్యాన్ని వృధా చేస్తాడని భావం. మొత్తానికి ఈ హదీసులో పరుల మెప్పుకోసం చేయబడే మంచి పనుల్ని షిర్క్ (బహుదైవారాధన)గా పేర్కొని అది ఎంతటి నీచమైన, ఛండాలమైన కార్యమో వివరించటం జరిగింది. అయితే ఇది షిర్కె అస్‌గర్ అంటే స్వల్పమైన బహుదైవారాధన మాత్రమే. ఈ పాపానికి పాల్పడే వ్యక్తికొరకు స్వర్గం నిషిద్ధం కాదు. అతను శిక్షననుభవించిన తర్వాత తిరిగి స్వర్గానికి వెళ్తాడు. ఇతనికి భిన్నంగా షిర్కె అక్బర్ (నిజమైన బహుదైవారాధన)కు పాల్పడిన వ్యక్తి మాత్రం చిరకాలం నరకంలోనే ఉంటాడు. స్వర్గం అతని కొరకు శాశ్వితంగా నిషేధించబడుతుంది.

١٦١٩ ـ وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ رَجُلٌ اسْتُشْهِدَ، فَأُتِيَ بِهِ، فَعَرَّفَهُ نِعْمَتَهُ، فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتُشْهِدْتُ، قَالَ كَذَبْتَ، وَلٰكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِأَنْ يُقَالَ: جَرِيءٌ! فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ، فَسُحِبَ عَلَى وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ. وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ، وَقَرَأَ الْقُرْآنَ،

1619. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రబోధిస్తుండగా తాను విన్నానని హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) గారే తెలియజేశారు: ప్రళయ దినాన అందరికంటే ముందు విచారించబడే మనిషి అమరవీరుడయి ఉంటాడు. అతన్ని (దైవసన్నిధిలో) హాజరుపరచటం జరుగుతుంది. దేవుడు అతనికి తన వరాలను గుర్తుచేస్తాడు. ఆ వ్యక్తి దేవుని వరాలను గుర్తుచేసుకుంటాడు. అప్పుడు దేవుడు అతన్ని, "నువ్వు ఆ వరాలతో ఏం చేశావ్?" అని అడుగుతాడు. అందుకతను, "నేను నీ మార్గంలో పోరాడుతూ చివరికి ప్రాణాలు

فَأُتِيَ بِهِ، فَعَرَّفَهُ نِعَمَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ، وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلٰكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ لِيُقَالَ: عَالِمٌ! وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيُقَالَ: هو قَارِىءٌ! فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ، فَسُحِبَ عَلى وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ في النَّارِ. وَرَجُلٌ وسَّعَ اللهُ عَلَيْهِ، وأعطاه مِن أَصْنَافِ المَالِ، فَأُتِيَ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعَمَهُ، فَعَرَفَهَا. قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: ما تَرَكْتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُنْفَقَ فِيهَا إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ. قَالَ: كَذَبْتَ، ولكِنَّكَ

సయితం అర్పించాను"అని అంటాడు. "(లేదు) నువ్వు అబద్ధం చెబుతున్నావు. నిజానికి నువ్వు ప్రజల చేత 'వీరుడు' అని అనిపించుకోవాలన్న ఉద్దేశ్యంతోనే యుద్ధం చేశావు. (నువ్వు కోరుకున్నట్లు గానే ప్రపంచంలో) ప్రజలు నిన్ను వీరుడు అని పిలిచారు" అని అంటాడు దేవుడు. ఆ తర్వాత (దేవుని) అజ్ఞమేరకు అతన్ని బోర్లా ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్ళి నరకంలో పడవేయటం జరుగుతుంది.

ఆ తర్వాత రెండో వ్యక్తిని హాజరు పరచటం జరుగుతుంది. అతను (ప్రపంచంలో) (ధర్మ) జ్ఞానం నేర్చుకొని ఇతరులకు కూడా బోధించి ఉంటాడు. ఖుర్ఆన్ చదివి ఉంటాడు. దేవుడు అతనికి తన వరాలను గుర్తు చేస్తాడు. అతను వాటిని గుర్తుచేసుకుంటాడు. అప్పుడు దేవుడు, "మరి ఆ వరాలతో నువ్వు ఏం చేశావు?" అని అడుగుతాడు. దానికతను "నేను (ధర్మ) విద్య నేర్చుకున్నాను. ఇతరులకు కూడా నేర్పించాను. నీ ప్రసన్నత కోసం ఖుర్ఆన్ పఠించాను" అని చెబుతాడు. "నువ్వు అబద్ధం చెబుతున్నావు. ప్రజలు నిన్ను 'పండితుడు' అని పిలవాలని నువ్వు విద్య నేర్చుకున్నావు. ప్రజలు నిన్ను 'ఖుర్ఆన్ పారాయణకుడు' (ఖారీ) అని పిలవాలని ఖుర్ఆన్ పఠించావు. నువ్వు కోరుకున్నట్లుగానే

فَعَلْتَ لِيُقَالَ: هو جَوَادٌ! فَقَدْ قيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلى وَجْهِهِ ثُمَّ أُلْقِيَ في النَّارِ». رواه مسلمٌ. «جَرِيءٌ» بفتح الجيم وكسر الرَّاءِ وَبِالمَدِّ، أَيْ: شُجَاعٌ حَاذِقٌ.

(ప్రపంచంలో) నిన్ను పిలవటం జరిగింది. ఆ తర్వాత అతని గురించి ఆజ్ఞ వెలువడగానే అతన్ని బోర్లా ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్ళి నరకంలో పడవేయటం జరుగుతుంది.

ఆ తర్వాత మూడో వ్యక్తిని హాజరు పరచటం జరుగుతుంది. దేవుడు అతనికి కలిమిని, అన్నిరకాల సిరిసంపదల్ని ప్రసాదించి ఉంటాడు. దేవుడు అతనికి తన వరాలను గుర్తు చేస్తాడు. అతను వాటిని గుర్తుచేసుకుంటాడు. అప్పుడు దేవుడు, "మరి ఆ వరాలతో నువ్వు ఏం చేశావు?" అని అడుగుతాడు. దానికతను "నువ్వు ఇష్టపడే ఏ చోటునీ నేను ఖర్చుపెట్టకుండా వదలిపెట్టలేదు" అని అంటాడు. "నువ్వు అబద్ధం చెబుతున్నావు. ప్రజలు నిన్ను 'గొప్ప దానశీలి' అని అనాలని నువ్వు అలా చేశావు. ప్రపంచంలో నువ్వు కోరుకున్నట్లుగానే జరిగింది" అని అంటాడు దేవుడు. ఆ తర్వాత అతని గురించి ఆజ్ఞ వెలువడగానే అతన్ని బోర్లా ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్ళి నరకంలో పడవేయటం జరుగుతుంది. *(ముస్లిం)*

'జరీ' అంటే గొప్పవీరుడు, చురుకైనవాడు అని అర్థం.

(సహీహ్ బుఖారీలోని ఇమారహ్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు ద్వారా బోధపడే మొదటి విషయం, ప్రళయదినాన అందరికంటే ముందు ప్రజల మెప్పు కోసం సత్కర్మలు చేసినవారిని విచారించటం జరుగుతుంది. రెండో విషయం చిత్తశుద్ధి లేకపోతే ఎంత గొప్ప సత్కార్యమయినా అంగీకరించబడదు. పోతే ప్రదర్శనాబుద్ధితో చేసే మంచి పనులకు పుణ్యానికి బదులు శిక్ష విధించబడుతుంది. అలాంటి పాపాత్ములు స్వర్గానికి కాదు, నరకానికి వెళ్తారు.

١٦٢٠ - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ نَاساً قَالُوا لَهُ: إِنَّا نَدْخُلُ عَلى سَلاطِينِنَا فَنَقُولُ لَهُمْ بِخِلافِ مَا نَتَكَلَّمُ إِذا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمْ؟ قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: كُنَّا نَعُدُّ هذا نِفَاقاً عَلى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ ﷺ. رواه البخاري.

1620. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం ప్రకారం కొంతమంది తనతో మాట్లాడుతూ, "మేము అధికారుల దగ్గరికి వెళ్ళినప్పుడు బయటికి వచ్చిన తర్వాత మాట్లాడుకునే మాటలకు వ్యతిరేకమైన మాటలు వారితో మాట్లాడుతాము (ఇలా చేయవచ్చా?)" అని అడిగాము. అందుకు ఆయన, సమాధానమిస్తూ, "దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో మేము దీన్ని కాపట్యంగా భావించేవాళ్ళం" అని చెప్పారు.

(బుఖారీ)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు ఇంతకుముందు 'రెండు నాలుకల ధోరణి' అనే అధ్యాయంలో కూడా వచ్చింది. కాని అక్కడ ఈ హదీసు ఇబ్నె ఉమర్(రజి)గారి మనవడు ముహమ్మద్ బిన్ జైద్ బిన్ ఉమర్ నుండి ఉల్లేఖించబడింది. దాని ప్రకారం ఆయనగారి తాత ఇబ్నె ఉమర్ (రజి)ముందు కొందరు ఈ సందేహం వెలిబుచ్చగా దానికాయన ఈ విధంగా సమాధానమిచ్చారు. ఈ ఉల్లేఖనమే సరైనది. సహీహ్ బుఖారీలో కూడా ఈ హదీసు కొన్ని పదాల తేడాతో దాదాపు ఇలాగే ఉంది. ఏమైనప్పటికీ ఈ హదీసు ద్వారా అధికారుల్ని అతిగా పొగిడేయటం, ముఖస్తుతి చేయటం, వారి మెప్పు కోసం ఉన్నవీ లేనివీ కల్పించి చెప్పటం కపట గుణాలనీ, మహానేరాలని మనకు బోధపడుతోంది. ఇలాంటి కపట చేష్టల వల్ల అధికారులకు ప్రజల గురించి సరైన సమాచారం తెలిసిరాదు. ఒకవేళ వారు నిజంగా పరిపాలకులకు, ప్రజలకు శ్రేయోభిలాషులయితే అధికారుల ముందు నిజమైన మాటలు మాట్లాడాలి. దాంతో పాలకులకు ప్రజల నిజస్థితి తెలుస్తుంది. వారు వంచనకు గురికాకుండా ఉంటారు.

1621. హజ్రత్ జుందుబ్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సుఫ్యాన్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: ప్రదర్శనా బుద్ధితో సదాచరణ చేసేవారిని దేవుడు ప్రళయదినాన పరాభవం పాల్జేస్తాడు. అలాగే ఎవరైనా ప్రజల దృష్టిలో గొప్ప వాడు అని అనిపించుకోవాలన్న ఉద్దేశ్యంతో మంచి పనులు చేస్తే దేవుడు వారి రహస్య లోపాలను బహిర్గతం చేస్తాడు. (బుఖారీ-ముస్లిం)

ముస్లింలో ఈ హదీసు ఇబ్నె అబ్బాస్ ఆధారంగా వెలికితీయబడింది.

'సమ్మఅ' అంటే ప్రదర్శనా బుద్ధితో ప్రజల ముందుకు వచ్చి సదాచరణ చేయటం. "సమ్మఅల్లాహు బిహీ" అంటే దేవుడు అతన్ని పరాభవం పాలుచేస్తాడని భావం. 'మన్ రఆ'అంటే ప్రజల్లో గొప్పవాడనిపించుకోవటం కోసం వారి ముందు మంచిపనులు చేయటం అని అర్థం. 'రఅల్లాహు బిహీ' అంటే అతని రహస్య లోపాలను ప్రజలముందు బహిర్గతం చేస్తాడని భావం.

١٦٢١ ـ وعن جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ اللهُ بِهِ، وَمَنْ رَاءَى رَاءَى اللهُ بِهِ» متفق عليه. وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ أَيضاً مِنْ رِوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا. «سَمَّعَ» بتشديد الميم، وَمَعْنَاهُ: أَظْهَرَ عَمَلَهُ لِلنَّاسِ رِيَاءً «سَمَّعَ اللهُ بِهِ» أَيْ: فَضَحَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَعْنى: «مَنْ رَاءَى» أَيْ: مَنْ أَظْهَرَ لِلنَّاسِ الْعَمَلَ الصَّالِحَ لِيَعْظُمَ عِنْدَهُمْ «رَاءَى اللهُ بِهِ» أَيْ: أَظْهَرَ سَرِيرَتَهُ عَلى رُؤُوسِ الخَلائِقِ.

(సహీహ్ బుఖారీలోని రిఖాఖ్ ప్రకరణం - సహీహ్ ముస్లింలోని జుహ్ద్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ప్రదర్శనాబుద్ధి ప్రళయదినాన అవమానానికి, పరాభవానికి కారణభూతమవుతుంది.

١٦٢٢ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ تَعَلَّمَ عِلْماً مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضاً مِنَ الدُّنْيَا، لَمْ يَجِدْ عَرْفَ الجَنَّةِ يَوْمَ القِيَامَةِ» يَعْنِي: رِيحَها. رواه أبو داود بإسنادٍ صحيحٍ. والأحاديثُ في الباب كثيرةٌ مشهورةٌ.

1622. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: దైవప్రసన్నత కోసం ఆర్జించబడే విద్యను కేవలం ప్రాపంచిక సిరిసంపదల్ని సంపాదించుకోవటం కోసం నేర్చుకునేవాడు ప్రళయ దినాన స్వర్గ సువాసనకు కూడా నోచుకోడు. (అబూదావూద్, దీని ఆధారాలు దృఢమైనవి)
ఈ అధ్యాయంలో సుప్రసిద్ధమైన హదీసులు ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి.

(సుననె అబూదావూద్‌లోని విద్యాప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ధర్మజ్ఞానాన్ని ఆర్జించటం చాలా గొప్ప పుణ్యకార్యం. కాని అది దైవప్రసన్నతా దృక్పథంతో ఆర్జించబడాలి. ఒకవేళ ఎవరైనా ప్రాపంచిక ప్రయోజనాల కోసం ఈ విద్యను నేర్చుకుంటే అది ఎంత పెద్ద పాపమంటే అలాంటి వారు స్వర్గ సువాసనకు కూడా నోచుకోరు. అంటే ప్రారంభంలో వారికి ఆ భాగ్యం ఉండదు. నరకంలో శిక్షననుభవించిన తర్వాత దేవుడు దయ తలచినప్పుడు వారు స్వర్గానికి వెళ్తారు.